

LXXX.

Betænkning

over

Forslag til Lov om Bortsalg af Jorder, som ere henlagte til Præsteembederne.

(Afgiven af Folkethingets Udvalg den 20de Marts 1872.)

Henfigtsmæssigheden og Dnsfteligheden af en gennemgribende Forandring i den Maade, hvorpaa Geistligheden lønnes, saa at disse Embedsmænds Lønningsmaade ordnes i Eghed med Statens andre Embedsmænds, har, som bekjendt, længe været erkjendt baade af Regjeringen og Rigsdagen, og Forsøg paa at ordne denne Sag ere jo ogsaa gjentagne Gange gjorte saavel af vedkommende Minister som af Folkethinget, men have hidtil ikke ført til Noget.

Nærværende Forslag er et nyt Forsøg i denne Retning, men gaar en anden Vej end de forhen fremkomne, idet det ikke tilstræber at løse alle herhen hørende Spørgsmaal paa een Gang, men gaar ud paa at løse Opgaven stykkevis, ved nemlig at udfille fra Præstekaldene Størsteparten af den Jord, som nu er henlagt til disse som en Del af Præsternes Lønning.

Efter en af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet forhen fremlagt „Oversigt over de med geistlige Embeder i Kongeriget forbundne Indtægter og Udgifter efter Gjenemsnit af Aarene 1864—68“, udgjøre de til Sognekaldbene paa Landet henlagte Jorder 6655 Tdr. 1 Skp. Hartkorn, eller i Gjenemsnit for hvert af de 900 Sognekaldb 7 Tdr. 3 Skpr. 1/2 Fdk., og Udbyttet deraf er anslaaet til i Alt 705,550 Rd., hvilket bliver for hver Tønde Hartkorn 106 Rd 1 à 2 Sk. Dette store Jordareal er dog høist

forskjelligt fordelt, idet der til enkelte Kaldb kun findes henlagt knap 2 Tdr. Hartkorn, medens andre have over 20 Tønder; men i Almindelighed overstiger Jordtilliggendet meget det, som kan anses for nødvendigt for en Præstefamilie for at kunne føre en selvstændig Husholdning paa Landet og holde de dertil fornødne Husdyr, hvorfor det ogsaa er en temmelig udbredt og vel i mange Tilfælde ikke uberettiget Mening, at mangen Præst ved den ham tillagte store Jordlod lader sig mere eller mindre bortdrage fra det, der er hans egentlige Kaldb. — Det store Jordareal, som er bundet til Præstegaardene, bringer ogsaa Staten et stort national-økonomisk Tab; thi der kan ikke være nogen Tvivl om, at det som frie Eiendomsjorder vil kunne give et langt større Udbytte end det, det nu anslaaes til at give, og derhos samtidigt for en Del afhjælpe den Bønskelighed, som nu er tilfede for de mindre Bemidlede paa Landet ved at forskaffe sig en selvstændig Virksomhed som Agerbrugere.

Udvalget maa enstemmig anbefale at betræde den nye Vej, som nærværende Forslag anviser, ei blot fordi de andre hidtil fremkomne Forslag ere mislykkede, men ogsaa fordi det formener, at dette Forslag lader sig iværksætte uden store Bønskeligheder, naar man er enig om, som det dog nu synes, at man er, at de til Præstekaldene henlagte Jorder tilhøre Staten og ikke Kirken, og fordi dette